

دانشگاه
اصفهان

واکاوی تاثیر محتوای الکترونیکی بر یادگیری دانش آموزان ابتدایی

محمد عظیمی

دانشیار / گروه علوم تربیتی
دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

mohamadazimi19861986@gmail.com

ساناز یزدان پناه

دانشجوی کارشناسی / آموزش ابتدایی
دانشگاه فرهنگیان، بنت الهدی صدر، اردبیل، ایران

sanaz.y810225@gmail.com

چکیده

امروزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در همه ابعاد زندگی قابل مشاهده می باشد به طوری که کودکان و نوجوانان نیز از سنین پایین با این فناوری سر و کار دارند و بسیار راغب به استفاده از تکنولوژی حاصل از این فناوری هستند. تعلیم و تربیت نیز مستثنی از این ابعاد نیست و فناوری اطلاعات و ارتباطات امروزه نقش بسیار زیادی در این حوزه دارد به طوری که یادگیری دانش آموزان را تحت تاثیر قرار داده است. از این رو هدف این پژوهش بررسی تاثیر محتوای الکترونیکی بر یادگیری دانش آموزان ابتدایی می باشد. این پژوهش به روش کیفی و از نوع سنتز پژوهی، با روش تحلیل محتوا و به کمک کدگذاری انجام شده است. از مجموع ۲۷ مقاله و کتابی که متناسب با ارتباط موضوعی داده ها مورد مطالعه قرار گرفت، تعداد ۲۱ نمونه به صورت هدفمند انتخاب و ۸۳ مفهوم شناسایی شدند و در نهایت ۹ مقوله و ۴ مضمون به عنوان مولفه های نهایی استخراج شدند. بر اساس این مولفه های استخراج شده الگویی رسم شد. بر اساس یافته های این پژوهش محتوای الکترونیکی بر یادگیری دانش آموزان ابتدایی تاثیر مثبتی دارد.

مقدمه

امروزه توسعه سریع فناوری های نوین اطلاعاتی و ارتباطی به حرکت جوامع از شکل سنتی به الکترونیکی منجر شده است. کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در جهان معاصر با سرعت بسیار زیادی در حال گسترش است و همه ابعاد زندگی از جمله بعد تعلیم و تربیت را در شکل های مختلف آن دچار دگرگونی کرده است. برخی از کشورها برای دستیابی به تعلیم و تربیت مطلوب، در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات سرمایه گذاری کرده اند و خواهان بکارگیری فناوری برای دست یابی به بهترین و جدیدترین روش ها هستند تا مزیت هایی برای تعلیم و تربیت داشته باشند. در راستای این تحولات در سال های اخیر آموزش و یادگیری الکترونیکی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار گردیده است. نظام های آموزشی بر اساس فن آوری اطلاعات در فرآیند آموزش بشر جایگاه ویژه ای یافته و امر آموزش و تدریس به مراتب انعطاف پذیر تر از قبل شده است. استفاده از محتوای الکترونیکی در کلاس درس تجربه ای جدید برای معلم و دانش آموزان خواهد بود و می تواند گامی موثر در جهت تثبیت یادگیری دانش آموزان باشد.

روش

برای جمع آوری اطلاعات پژوهش حاضر از پژوهش های کیفی، کمی و ترکیبی استفاده شده است. برای یافتن منابع مرتبط با موضوع پژوهش از کلید واژه های محتوای الکترونیک، یادگیری، فناوری اطلاعات و ارتباطات و تکنولوژی آموزشی استفاده شده است. پایگاه های اطلاعاتی داخلی و خارجی و نیز سایت های نشریات معتبر داخلی مثل Sid, Irandoc, Google Scholar استفاده شده است. برای جمع آوری اطلاعات لازم ۲۷ مقاله از پایگاه های نام برده شده استخراج شده و بعد از انجام غربالگری سطح اول، ۲۱ مقاله در نگارش ادبیات و پیشینه پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است.

یافته ها

جدول شماره ۱: کدگذاری باز، محوری، انتخابی

ردیف	مضمین	مقوله ها	مفاهیم
۱	فعالیت های آموزشی - تربیتی	۱ آموزش	ارزشیابی فرآیند ها، محتای یادگیری، فقدان محتای آموزشی، آموزش مدرین، محتوای درسی، دانش، آموزش کیفی، آموزش سنتی، آموزش ترکیبی
		۲ یادگیری	یادگیری الکترونیکی، تسهیل یادگیری، پردازش اطلاعات، ذخیره اطلاعات، یاد آوری، یادگیری مشاهده ای، پیشرفت یادگیری، تعمیق یادگیری، تمرین مفاهیم، یادگیری مشارکتی، بهبود یادگیری، سرعت یادگیری، محیط جذاب
		۳ تدریس	فرآیند تدریس، نمایش اطلاعات، تسهیل یاددهی، تشویق دانش آموزان، تفکر عمل، تدریس به روش کارگاهی، انعطاف پذیری در روش تدریس، کلاس درس، کلاس فعال
۲	فعالیت های فناورانه و رسانه ای	۴ تکنولوژی	آموزش الکترونیک، ابزار های الکترونیکی، محتوای الکترونیکی، سیستم های آموزشی نوین، نرم افزارهای آموزشی، بازی های رایانه ای، تلویزیون، رایانه، فناوری آموزشی، دیتا پروژکتور، تابلو الکترونیک، کلاس درس هوشمند
		۵ رسانه	قابلیت چند رسانه ای، متن، طراحی، گرافیک، عکس، صدا، ویدئو، انیمیشن، اسلاید های آموزشی، رسانه های آموزشی، فیلم، برنامه های تلویزیونی
۳	تعامل	۶ تعامل	برقراری ارتباط، فعالیت دانش آموزان، مشارکت، درگیر کردن یادگیرندگان، یادگیرنده فعال، نوشتن، خواندن، هموش دادن، صحبت کردن، محیط خارج از مدرسه
		۷ روحیات	اعتماد به نفس، انگیزه، علاقه، متدی، رغبت، قدرت استدلال، خلاقیت، افزایش توجه
۴	نیاز های فردی و اجتماعی	۸ احساس	حس ششیداری، حس بیثباتی، احساس بصری
		۹ هوش	هوش فضایی، هوش درون فردی

منابع

- مریم عباسی، ایرج بصیری، و فاطمه آزادی، "نقش کاربرد محتوای الکترونیکی در تسهیل، تسریع و تثبیت یادگیری دانش آموزان مدارس ابتدایی"، پویش در آموزش علوم انسانی، شماره ۱۳، ۱۳۹۷، صفحات ۱-۱۱.
- احمد زارعی، علیرضا جهانی و مریم تکلوی بیغش، "ارزیابی تاثیر استفاده از محتوای الکترونیکی در منزل بر یادگیری دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان جم"، دومین کنفرانس بین المللی روانشناسی، مشاوره، تعلیم و تربیت، ۱۳۹۷.

نتیجه گیری

پژوهش حاضر به منظور واکاوی تاثیر محتوای الکترونیک بر یادگیری دانش آموزان انجام شد. بر این اساس و با روش سنتز پژوهی به تحلیل محتوای ۲۱ اثر پژوهشی پرداخته شد. خروجی حاصل از فراترکیب یافته های مقاله در قالب یک الگوی مفهومی ادغام و ارائه گردید. در پژوهش حاضر ۸۳ مفهوم در ۹ مقوله جای گرفته و در مرحله بعد این مقولات تبدیل به ۴ مقوله هسته ای شدند که در واقع شاخص های اصلی الگو می باشند و این مقولات در چهارچوب مفهومی مورد ترکیب قرار گرفتند. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که استفاده از محتوای الکترونیک در روند آموزش بر یادگیری دانش آموزان ابتدایی تاثیر مثبت دارد. در حقیقت محتوای الکترونیکی یکی از جنبه های مهم استفاده از فناوری های نوین برای تسهیل فرآیند یادگیری و یاددهی دانش آموزان است. محتوای الکترونیک به مجموعه ای از تصاویر، متون، فیلم ها و صدا ها اطلاق می شود که هدف آن آموزش یک یا چند بخش از محتوای درسی است. بر این اساس از محتوای الکترونیک می توان به عنوان یک ابزار قدرتمند در فرآیند تدریس و یادگیری استفاده کرد [۶]. همچنین به دلیل انعطاف پذیری زیاد محتوای الکترونیکی و داشتن قابلیت های چند رسانه ای می تواند باعث انگیزش در یادگیری دانش آموزان باشد و با ایجاد رغبت و علاقه پیشرفت فراوانی را به همراه داشته باشد [۱۰]. از این رو پیشنهاد می شود تا کارگزاران تعلیم و تربیت و آموزش و پرورش اهتمام ویژه ای نسبت به فعالیت های آموزشی-تربیتی با رویکرد استفاده از محتوای الکترونیک داشته باشند و آموزش های لازم در جهت توانمند سازی معلمان و دانش آموزان در حوزه فعالیت های فناوری و رسانه ای را ارائه دهند. همچنین در راستای تعاملات بهتر دانش آموزان می توان از محتواهای تولید شده توسط خود آنها در آموزش بهره جست. در این بین نیاز های فردی و اجتماعی دانش آموزان در شرایط کنونی جامعه بایستی در نظر گرفته شود.